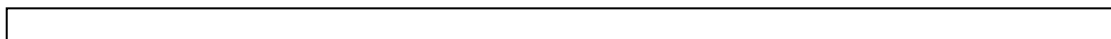

**INFORME
DEL
TRIBUNAL DE GREUGES
AL
CLAUSTRE
DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA**

Curs Acadèmic 2002-2003

En compliment de l'article 9è del seu Reglament, el Tribunal de Greuges de la Universitat de València presenta al Claustre l'informe preceptiu de les activitats i les intervencions dutes a terme durant el curs acadèmic 2002-2003.

1. Introducció	5
2. Activitat ordinària	7
3. Activitat extraordinària	15
4. La figura del defensor universitari en els Estatuts vigents (1985) i en els nous (2003) de la Universitat de València	21
Annex I. Evaluació Curricular o Compensatòria	27
Annex II. La figura del Defensor Universitari en la nova Llei Orgànica d'Universitats (LOU)	31
Annex III. Programació Docent	33
Annex IV. Estatuts Universitat de València. 1985	37
Annex V. Reglament del Tribunal de Greuges. 1989	39
Annex VI. Estatuts Universitat de València. 2003	43

1. Introducció

La funció principal del Tribunal de Greuges és defensar i salvaguardar les garanties personals i col·lectives dels membres de la comunitat universitària en les situacions que poden presentar-se motivades per decisions o accions de caràcter administratiu, acadèmic o de qualsevol altra índole, preses per l'autoritat competent o per qualsevol persona o col·lectiu en l'àmbit universitari.

Entenem que la seua comesa no és jutjar l'activitat universitària, tant acadèmica com administrativa, sinó vetlar pel correcte compliment de les normes legals per les quals es regeix la Universitat i, en particular, de les referents a allò que diuen els Estatuts. Considerem que el Tribunal de Greuges ha d'exercir la seua labor amb més autoritat que poder, amb més justícia que dret i amb més humanisme que burocràcia. En definitiva, amb l'esperit de solucionar conflictes i de no crear-ne, contribuint a la millora de la qualitat en qualsevol àmbit i al bon funcionament de la Universitat.

El mecanisme d'acció del Tribunal de Greuges ha estat fonamentalment el de respondre les consultes que li plantegen sobre qualsevol assumpte o problema, acadèmic o administratiu, casos en què o es fa un informe al respecte o s'indica el servei o l'oficina que pot atendre adequadament la consulta. Quan es tracta d'una queixa formal d'algun membre de la comunitat universitària s'obre un expedient quan l'interessat considera que els seus drets no s'han respectat i, prèviament, s'inicia una sèrie de consultes per recollir la informació necessària i poder prendre una resolució amb total coneixement de causa. En alguns casos, en situacions de solució evident i quan aquesta coincideix amb el criteri del tribunal, s'acaba fent de mediador entre les parts, i només en aquests casos té el Tribunal veritable constància d'haver resolt el conflicte.

Per desgràcia, en la major part de la resta de situacions el Tribunal manca, si no és a través d'una eventual petició, de la informació precisa sobre quin és el resultat final del problema que va requerir la seua intervenció.

2. Activitat ordinària

A l'inici del curs acadèmic 2002-2003, el Tribunal de Greuges tenia la següent composició:

President

Dr. Francisco Bosch Reig.

Representant del PDI funcionari

Dr. Pedro Talavera Fernández.

Representant del PDI contractat i becaris d'investigació

Dra. Mª Jesús Martínez Usarralde.

Representant del PAS

Sra. Milagros San Luis Blasco.

Representant dels alumnes

Sra. Zulima Pérez Seguí.

La vocal del Tribunal, Mª Jesús Martínez Usarralde, la va proposar el degà de la Facultat de Filosofia i C. de l'Educació, com a representant en la Comisió de Professorat del personal no funcionari de la Universitat de València, per la qual cosa es va donar de baixa en el Tribunal de Greuges a partir del 27 de juny de 2003 per la incompatibilitat entre la condició de membre del Tribunal i els càrrecs acadèmics, com diu l'article 208 dels Estatuts de la Universitat. Per la qual cosa queda vacant la plaça del membre elegit pel personal docent i investigador contractat claustral i pels becaris d'investigació claustrals.

Des de l'inici del període fins al 27 de juny va ocupar la Secretaria del Tribunal la Dra. Mª Jesús Martínez Usarralde; a partir que hi va cessar, se'n va fer càrrec el Dr. Pedro Talavera Fernández.

En el curs acadèmic 2002-2003, entre l'1 d'octubre de 2002 i el 30 de setembre de 2003, el Tribunal de Greuges va continuar l'exercici de les seues funcions atenent reclamacions i enviant als òrgans competents les peticions d'intervenció que li sol·licitaren. En aquest mateix període, el Tribunal de Greuges es va reunir de forma periòdica, aproximadament, dues vegades al mes.

Les reclamacions presentades per escrit i que han derivat en l'obertura d'un expedient foren dinou. A més de les reclamacions presentades per escrit, el Tribunal de Greuges va atendre consultes diàries que es resolgueren amb informació o recomanacions eventuais i va fer gestions personals o telefòniques davant les persones o els òrgans objecte de queixa o davant l'autoritat competent, acadèmica o administrativa, que la podia resoldre.

Les persones implicades en les reclamacions amb expedient foren trenta-dos estudiants, deu professors i dues persones d'administració i serveis. Això fa un total de quaranta-quatre persones.

La distribució de les reclamacions presentades per escrit, per assumptes i per sectors universitaris és la següent:

Set reclamacions presentades per l'estament d'estudiants, inclosos els de tercer cicle, de les quals sis eren de caràcter individual i una de caràcter col·lectiu. El nombre total d'estudiants ha estat de trenta-dos (vint-i-sis amb queixes presentades per més d'un signant i sis amb queixes presentades individualment). Per sexes, el nombre total d'estudiants va ser de setze reclamants femenines i setze masculins.

Deu reclamacions foren presentades per professors, totes de caràcter individual, relatives al funcionament intern dels departaments, dels centres o de l'administració central de la Universitat, i a conflictes entre professors. D'aquestes deu reclamacions, quatre en foren presentades per reclamants femenines i sis per masculins.

Dues reclamacions foren presentades per personal d'administració i serveis, totes dues són de caràcter individual i totes dues per reclamants masculins.

El conjunt de les reclamacions presentaven, a grans trets, les característiques que segueixen:

2.1.- Reclamacions presentades per estudiants.

De les set reclamacions presentades, dues (amb vint-i-set signants) fan referència, com en els cursos anteriors, a la manca d'oferta d'alguns mòduls en valencià i a l'incompliment del compromís d'impartir en valencià grups que s'han ofert en aquesta llengua. Aquest és un problema a què ja s'ha fet moltes referències i reflexions en les memòries anteriors i que, tanmateix, es manté, tot i que la normativa de la Universitat de València sobre aquests problemes és molt clara. Considerem que es requereix un esforç suplementari, d'una banda, per insistir en la informació a l'alumnat sobre les ofertes de grups en valencià i, d'una altra i d'una forma molt especial, perquè els departaments mantinguen aquesta oferta sense canvis al llarg del curs. Sense aquestes dues premisses, informació i compliment d'allò sobre la qual cosa s'informa, les queixes i les reclamacions continuaran en el futur.

Una reclamació fa referència a problemes sorgits a l'hora de formalitzar la matrícula.

Dues se n'han presentades per la denegació d'una beca a la persona reclamant, per estimar que s'han pogut cometre irregularitats ja que complia tots els requisits requerits per poder-la obtenir.

Una altra reclamació s'ha presentat per considerar el reclamant que hi ha hagut defectes formals en el procediment seguit per la Comissió de Revisió d'Exàmens constituïda a l'efecte, per la qual cosa s'ha trobat en una situació d'indefensió.

Una altra se n'ha presentada per considerar el reclamant que calia equiparar l'activitat que realitzen els estudiants que col·laboren en un departament amb la de molts estudiants que, a canvi de realitzar pràctiques en empreses, se'ls concedeixen crèdits de caràcter optatiu.

2.2.- Reclamacions presentades pel personal docent i investigador.

Una de les deu reclamacions del professorat es refereix al fet que, havent-se acomplert el termini que estableix la llei per constituir una comissió per jutjar un concurs d'una plaça de professor titular d'universitat, aquesta encara no s'ha constituït.

Dues queixes han estat presentades per professors que han participat en concursos per cobrir una plaça de professor associat de facultat per no estar d'acord amb el procediment seguit ja que la Universitat no ha publicat la convocatòria de la forma habitual.

Una altra ha estat presentada pel coordinador d'una unitat docent pel tracte agreujant de la direcció del departament amb aquesta unitat.

Una altra queixa és la d'un professor perquè el Servei de Personal no li ha pogut certificar la docència que impartí com a professor associat i com a becari en substitució d'uns altres professors, ja que el POD no es va modificar en el seu moment.

Una altra és la d'una professora aspirant a una plaça de professor titular d'universitat perquè el dia de la segona prova del concurs la comissió no li va permetre realitzar-la per haver arribat amb uns minuts de retard, tot i haver justificat que es tractava d'un motiu de força major.

Hi ha dues queixes de professors que, havent presentat un curs per tal que l'oferira el Servei d'Extensió Universitària, se'ls va rebutjar la petició de fer-ne una segona edició, malgrat acomplir, al seu parer, els tràmits i requisits requerits per poder fer-ho.

Una altra reclamació és la de la coordinadora d'una àrea de coneixement contra la direcció del departament per la seua negativa a tramitar el pagament de dues factures.

Una altra és d'un professor per haver rebut d'un altre professor un escrit que considera injuriós.

2.3.- Reclamacions presentades pel personal d'administració i serveis.

Les dues reclamacions presentades pel personal d'administració i serveis són individuals.

Una queixa s'ha presentat perquè alguns professors del Servei de Normalització Lingüística apareixen com a aptes en la prova de nivell superior de valencià que ells mateixos avaluen.

Una altra queixa fa referència al fet que a la biblioteca de la Facultat de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport no es va poder cobrir una baixa de quinze dies perquè el personal de la borsa de treball d'auxiliars de Serveis Bibliogràfics no volgué desplaçar-se a Xest.

Hem d'indicar que, per exprés desig dels interessats, encara és obert l'expedient incoat en el seu moment, a petició d'un col·lectiu del PAS (caps de negociat del grup C), amb cent trenta-quatre signants, ja que consideren que el seu problema està pendent d'una adequada resposta de l'administració a les seues peticions.

En definitiva, el Tribunal de Greuges, amb els seus recursos i les seues possibilitats, ha tractat de donar respostes adequades als casos presentats en el marc de les seues competències.

2.4.- Conclusions.

Després d'un any de treball i amb l'experiència dels qui ens han precedit, tot i ser conscients de la complexitat que comporta expressar de manera resumida judicis de valor, considerem important posar en coneixement del Claustre alguns aspectes que al nostre parer són de particular transcendència i requereixen un estudi més profund i, potser, alguna acció concreta, aspectes que a grans trets són pràcticament els mateixos que recull l'informe de l'any passat que el Tribunal va elevar a la consideració del Claustre.

Sobre el contingut de les reclamacions.

A) Estudiants.

Segueix sent notable el nombre de queixes referides a la falta d'oferta en valencià i, en especial, per l'incompliment d'aquesta oferta quan es permeten repetits canvis de l'idioma originalment ofert per les juntes de centre. Cal cuidar i vigilar al màxim aquesta qüestió perquè, altrament, la política lingüística de la Universitat pot perdre l'eficàcia que es pretén i estancar-se permanentment en mínims. Quan en realitat allò que caldria aconseguir com a objectiu últim és estendre constantment l'ensenyament en valencià fins fer-lo majoritari.

Criden l'atenció novament, com en anys precedents, les reclamacions dels alumnes (en l'actual curs acadèmic realitzades amb consultes verbals) que es refereixen a la falta de criteris previs i clars en l'avaluació de les assignatures: forma de realització i de qualificació dels exàmens. Resulta sorprenent que, tot i ser preceptiu que el professor oferisca aquesta informació a l'inici del curs, encara hi haja molts casos en què no es dona informació sobre programes, continguts, mecànica dels exàmens, formes de correcció (de vegades, ponderació de les preguntes sobre continguts concrets), apunts, bibliografia, llibres fonamentals o recomanats, etc. El simple compliment de la normativa evitaria la major part dels conflictes que plantegen els alumnes i, fins i tot en cas de conflicte, la resolució en els òrgans competents seria molt més fàcil de prendre.

B) Personal docent i investigador.

La insatisfacció més habitual del professorat i que planteja problemes de molt difícil solució és la del sentiment de discriminació o d'indefensió, especialment respecte de les decisions dels departaments que, en general, ignoren els seus problemes quan no formen part dels grups o àrees majoritàries. En efecte, els professors d'àrees de coneixement minoritàries se solen sentir discriminats als departaments que en tenen, de diferents, i en els quals n'hi ha generalment una de predominant que imposa les seues decisions. De manera anàloga, se senten discriminats els professors que en departaments d'una sola àrea de coneixement pertanyen a grups petits (d'investigació, per exemple, o altres). La dificultat de resoldre aquestes discriminacions rau en la dinàmica, un xic

perversa de vegades, de les majories, atès que en la pràctica totalitat dels casos les decisions dels departaments es prenen aplicant estrictament les normatives i per votació preceptiva.

La discriminació i indefensió d'individus i col·lectius minoritaris per col·lectius generalment molt majoritaris és una realitat que, per desgràcia, en el món universitari es manifesta freqüentment en moments i circumstàncies importants en l'àmbit acadèmic (elecció de càrrega docent, assignació del pressupost, ubicació de locals, despatxos, laboratoris...). Qualsevol solució que pretenga imposar l'autoritat acadèmica per resoldre els possibles litigis està abocada al fracàs, si no es dona per part dels implicats un reconeixement individual i col·lectiu del fet que existeix tal situació de conflicte i, per tant, es puga establir un compromís moral, també individual i col·lectiu, de solucionar els problemes amb justícia i equitat, tractant de reconèixer que els drets de l'altre, independentment de la seua adscripció, són iguals als propis. És possible, això? Nosaltres pensam que sí, perquè, si aquesta solució es pot donar en algun lloc, aquest lloc és precisament el món universitari.

C) Personal d'administració i serveis.

En el cas del PAS crida l'atenció, com ja s'ha esdevingut els darrers exercicis, que la major part de les queixes les han presentades col·lectius que també se senten discriminats. En general, el sentiment de discriminació tendeix a fomentar-se per una escassa, equivocada o confusa informació sobre els mecanismes que regeixen les plantilles. Cal una clara definició de les tasques en funció de les especialitats i una bona informació sobre els mecanismes de promoció i trasllat que es done sempre amb la suficient antelació per tal que siga de coneixement general. Tot i que en aquesta anualitat el nombre de reclamacions que han requerit obrir un expedient ha baixat notablement, amb un total de dues, continuen sent moltes les consultes verbals de col·lectius del PAS sobre els problemes que pateixen i, a més, encara hi ha pendents de resolució alguns expedients de l'exercici passat, amb un total de cent trenta-quatre reclamants, precisament sobre problemes de discriminació, ja esmentats, que manifesten tenir alguns col·lectius respecte d'uns altres. Per tot això creiem necessari, de nou, fer referència a l'elevat nombre de signants en les reclamacions col·lectives, que fan un total de dues-centes dotze durant els

tres darrers anys, pràcticament la vuitena part de tot el col·lectiu. Considerem que són unes xifres que demanen com a mínim una reflexió.

3. Activitat extraordinària

3.1.- Declaració institucional sobre la guerra d'Iraq.

Davant la successió d'esdeveniments viscuts intensament per la societat espanyola i en particular pel món universitari relacionats amb l'inici de la guerra a Iraq, el Tribunal se sentí en l'obligació de donar a conèixer la seua opinió sobre el problema. En la sessió ordinària tinguda el 3 d'abril aprovà per unanimitat un manifest que en el seu moment es va remetre a tots els òrgans acadèmics i administratius de la Universitat i que reproduïm seguidament:

Manifest contra la guerra

El Tribunal de Greuges de la Universitat de València, institució que, des de la independència d'actuació i de criteri, té com a objectiu fonamental vetllar pel compliment de la legalitat i el respecte dels drets i les llibertats de tots els membres de la comunitat universitària, davant el fet consumat de la guerra a l'Iraq, un esdeveniment que ha commocionat profundament la vida ciutadana, i en particular la universitària, desitja manifestar-se públicament en els termes següents:

- La nostra tasca universitària queda minimitzada i perd tot el seu sentit davant la magnitud de la tragèdia que representa la guerra: destrucció, desolació, refugiats, fam, patiment i mort.
- La guerra és la constatació del fracàs de la humanitat, de les seues institucions i de l'entesa pacífica entre els pobles, i un triomf de l'odi, de l'abús i de la barbàrie.

- Amb independència de qui la provoque, siga en nom del cel o de l'infern, i davant les seues sagnants conseqüències, resulta difícil, si no impossible, trobar avui cap raó que puga justificar-la, més enllà del pur interès o de l'arenga militar.
- Com a universitaris, vivim en un món en què la cultura, el raonament, la reflexió, els valors morals i els actes civilitzats són el suport sobre el qual tracten de fonamentar-se les nostres decisions, personals i col·lectives. Els intents de justificació d'aquesta guerra no suporten la més superficial anàlisi crítica a la vista de la raó, de la moral, de l'ètica i dels valors que componen la tradició més sòlida de la civilització i de la humanitat.
- Pensem que ens empara la raó quan reprovem els qui inicien, donen suport o justifiquen qualsevol guerra, siga de manera activa o amb el seu silenci o la seua indiferència.
- Els actuals esdeveniments no sols han projectat sobre la nostra consciència moral la sagnant realitat de la guerra, sinó que també ens obliga a jutjar els qui tenen poder de decisió i es troben al capdavant dels òrgans democràtics de la nostra convivència política. El massiu rebuig popular que ha generat la guerra a escala mundial, amb especial èmfasi als països anomenats democràtics, contrasta amb la posició adoptada per alguns dels seus governs. Els conceptes de legalitat, justícia, moral o ètica, tan exalçats per les democràcies occidentals, i en tantes ocasions utilitzats com a banderes justificadores de les seues pròpies decisions, semblen navegar ara al bell mig de grans incerteses quan són emprats pels uns i pels altres per tal de justificar decisions oposades.
- Sembla que davant les grans decisions polítiques ens veiem petits i insignificants, impossibilitats de fer funcionar els nostres principis morals i ètics.
- Per això, fins i tot sabent que la nostra veu té un abast limitat, volem fer-nos públicament solidaris i compartir el dolor de tots aquells als qui tocarà directament sofrir i morir en aquesta contesa, i proclamar que, malgrat haver-nos tocat viure en un altre lloc i en unes altres

circumstàncies, no ens considerem en absolut aliens a aquesta tragèdia i la tenim ben present en l'exercici de la nostra funció, i hi actuarem cada dia a favor de la pau.

3.2.- Trobada estatal de defensors universitaris.

El mes d'octubre va tenir lloc a la Universitat de Lleó la cinquena trobada estatal de defensors universitaris, en la qual es van tractar diversos assumptes relacionats amb l'àmbit i les activitats dels defensors universitaris i de les quals sempre cal destacar l'intercanvi d'experiències en què es posen freqüentment de manifest els problemes més habituals que es produeixen en cada universitat i que, en definitiva, són en gran mesura comuns a totes elles.

Els sistema d'actuació en les reunions dels defensors universitaris consisteix a estudiar cada assumpte tenint en compte la normativa que apliquen en cada cas les diferents universitats, la pràctica i les experiències personals de cada defensor i, per últim, com a conclusió, l'oferta d'un sistema de treball que optimitze les bondats de les normes estudiades, que en alguns casos arriba fins al punt de proposar un procediment o mecànica comú per resoldre els problemes estudiats.

A més d'aquesta posada en comú de situacions que es plantegen en l'àmbit del nostre treball, cal destacar els assumptes que es tractaren d'una forma especial i els continguts dels quals es discutiren en diverses taules redones. Considerem que mereixen especial atenció, per la seua influència en la vida universitària, les següents: A) Avaluació curricular o compensatòria. B) La figura del defensor universitari en la nova Llei Orgànica d'Universitats (LOU). C) Programació docent.

A) Avaluació curricular o compensatòria.

En diverses universitats espanyoles i en altres de l'àmbit europeu s'ha implantat, per aplicar-lo a l'alumnat, un sistema anomenat compensatori que permet fer l'avaluació final d'un alumne sense caldre la qualificació positiva de tots els crèdits exigits per obtenir el grau o títol pertinent. Aquest mecanisme de qualificació, anomenat curricular o compensatori, permet resoldre diversos

problemes que es plantegen a l'alumnat en els moments finals del termini dels estudis, entre els quals es pot destacar, per exemple, el de l'avaluació negativa i permanent amb els anys d'alguna assignatura concreta que impedeix a un alumne aconseguir el títol.

És evident que la normativa que ha de regir el sistema indicat ha d'estar adequadament normalitzada i dins d'uns paràmetres d'estricta compliment.

En l'annex I consta amb major amplitud el tema tractat així com les conclusions a què es va arribar després del pertinent estudi.

B) La figura del defensor en universitari en la nova Llei Orgànica d'Universitats (LOU).

Aquest assumpte naix, d'una banda, de la necessària redacció de nous estatuts a totes les universitats espanyoles després que ha entrat en vigor la nova llei universitària (LOU) i, d'altra banda, per la inclusió en aquesta llei de la figura del defensor, que fa necessari en els nous estatuts de totes les universitats fer-hi alguna referència.

Tot això es comenta amb major amplitud en un altre apartat d'aquesta memòria, per la qual cosa només en trasllade el contingut a allò que es diu en l'annex II com conclusions del que es va acordar en la taula redona on es va tractar l'assumpte corresponent.

C) Programació docent.

Aquest és un assumpte d'extraordinari interès per a l'alumnat i, així entenem, d'igual manera també per al professorat. Es fa referència a la normativa que és desitjable i exigible que hi haja perquè l'alumne tinga un coneixement veraç, detallat i inequívoc sobre aspectes tan bàsics com ara els programes, els continguts, la bibliografia bàsica i especialitzada, els exàmens –metodologia, correcció, revisions...–, impugnació de qualificacions, recusacions... Aspectes que estan íntimament lligats amb un dels paràmetres fonamentals de la impartició de la docència en la universitat: la relació professor-alumne. Hi ha universitats, com ara la nostra, on aquestes situacions estan clarament

normalitzades, per la qual cosa, de vegades, en les reunions estatals de defensors han servit de guia per acordar normes d'aplicació comuna i concloure amb una recomanació expressa de la seua aplicació en el conjunt d'universitats de l'estat.

Els aspectes estudiats estan més extensament exposats en les conclusions de la taula redona que tractà l'assumpte (annex III).

4. La Figura del Defensor Universitari en els Estatuts vigents (1985) i en els nous (2003) de la Universitat de València.

4.1. El Tribunal de Greuges (1985).

El disseny i la composició actual del Tribunal de Greuges es descriu clarament en els Estatuts de la Universitat de València encara vigents (articles 237-239) i en el seu reglament, aprovat pel Claustre el 21 de novembre de 1989. La concepció del Tribunal de Greuges que recullen aquests texts es pot resumir de la manera següent:

- a) El model de tribunal col·legiat és el sistema que la nostra Universitat va considerar més adequat per emparar els drets individuals i col·lectius de les persones o dels grups de persones que formen part de la comunitat universitària quan es produeixen situacions de conflicte.
- b) Es tracta d'un òrgan constituït per cinc membres: un president, elegit per tot el claustre, i quatre representants que pertanyen als diversos estaments de la comunitat universitària (professors funcionaris, personal docent i investigador contractat, alumnes i personal d'administració i serveis), elegits pels respectius col·lectius de claustrals.
- c) L'elecció de cada membre requereix el suport d'almenys els dos terços dels respectius col·lectius de claustrals presents en el moment de l'elecció.

Els Estatuts faculden al Tribunal de Greuges per «admetre qualsevol queixa o reclamació que hom hi presente, en la qual hom denuncie l'incompliment de la legalitat o qualsevol perjudici dels interessos legítims del denunciant en les seues relacions amb la UVEG, encara que no hi haja infracció estricta de la

legalitat» (article 237). Entre les competències que se li atribueixen, a més de la possibilitat d'exigir informació, hi destaquen les següents:

- a) «Gestionar davant els òrgans competents la correcció dels defectes observats en llur funcionament» (art. 238).
- b) «Requerir de l'òrgan universitari competent la satisfacció de l'oportú interès legítim» (art. 238).
- c) «Proposar al Claustre un vot de censura contra l'òrgan o autoritat que, malgrat els requeriments, no rectifiqui la seua conducta» (art. 238).

L'actual tractament estatutari concedeix una particular importància i rellevància a la tasca del Tribunal de Greuges com a òrgan independent i garant dels drets fonamentals de tots al si de la comunitat universitària.

4.2. La Sindicatura Universitària de Greuges (2003).

El nou Claustre de la Universitat, constituït segons la normativa emanada de la Llei Orgànica d'Universitats (LOU), aprovà el 21 d'octubre de 2003 la nova modalitat de la figura del defensor universitari, que modifica substancialment la configuració d'aquest, que passa d'un sistema col·lectiu a un altre bàsicament individual, però mantenint en essència les atribucions, aspectes que han tingut de models, d'una banda, les institucions que defineixen els defensors generalistes de l'Estat i, d'altra, les diverses comunitats autònomes, a més dels sistemes utilitzats per la major part de les universitats en el desenvolupament del model de defensor universitari. En relació amb aquests models cal puntualitzar el que segueix:

- La Universitat de València va adoptar en el seu moment la figura jurídica d'un tribunal, el Tribunal de Greuges, com a òrgan per assumir la defensa dels legítims interessos, individuals i col·lectius dels seus membres.
- En la pràctica totalitat de les universitats de l'Estat les competències atorgades al nostre Tribunal les exerceix un càrrec unipersonal amb molt diferents denominacions segons la ubicació de la universitat (síndic de greuges, sindicatura de greuges, defensor universitari, defensor de la

comunitat universitària, valedor da comunidade universitària, defensor de l'alumne...), en alguns casos amb el suport d'un o diversos adjunts i d'un servei administratiu independent de la resta dels serveis universitaris.

- En dues universitats hi ha un òrgan col·legiat equivalent del nostre Tribunal de Greuges: Universitat de Vigo (Tribunal de Garanties), Universitat de Salamanca (Comissió de Garanties a l'Universitari).
- El responsable d'exercir aquesta competència en les universitats públiques l'elegeix generalment el Claustre o, si escau, la Junta o el Consell de Govern, mentre que en les universitats privades el tria la Junta, el Consell de Govern o el mateix rector.
- Les competències que assumeix el defensor universitari en la major part de les universitats (un 80 %) són, en general, semblants a les nostres. En la resta d'universitats es refereixen exclusivament als problemes dels estudiants i sexclouen de les competències les qüestions relatives a professors, investigadors i personal d'administració i serveis.
- El defensor universitari sol ser generalment una persona vinculada administrativament a la seua universitat i en la majoria dels casos és un professor. En alguns casos exerceix el càrrec una persona de reconegut prestigi professional aliena a l'estructura universitària, contractada per a això, amb una oficina específica per a l'acompliment dels seus objectius. De vegades, aquest contracte recau en professors emèrits o jubilats amb notori reconeixement professional en una o altra universitat.
- En tots els casos que coneixem la funció s'exerceix amb el suport d'una oficina independent de la resta de serveis i a qui ostenta el càrrec se li atorga un reconeixement administratiu del més alt nivell.

En els nous Estatuts de la Universitat de València queden clarament definides les competències de la Sindicatura de Greuges, que són textualment les següents: «Vetlar pel respecte als drets i les llibertats dels membres de la comunitat universitària, davant les actuacions dels diferents òrgans i serveis universitaris, encara que no hi haja infracció de la legalitat», competències pràcticament equivalents a les actuals encara vigents. Destaca la referència que s'hi fa a les possibilitats d'intervenció fins i tot en cas que no hi haja

infracció de la legalitat. Aquest aspecte de les competències de la Sindicatura s'ha tractat freqüentment en les reunions anuals de defensors universitaris de l'Estat i s'hi ha donat a conèixer les grans dificultats que es palesen en tractar d'aplicar en les universitats on és preceptiu els criteris morals i ètics a situacions resoltes moltes vegades aplicant mesures de caràcter universitari i clarament normalitzades on, aparentment, s'han complert tots els requisits exigits. En qualsevol cas, l'efectiva aplicació d'aquesta funció és un repte que ha d'acceptar la Sindicatura amb una enorme dosi de sentit comú i esperit universitari, tots dos criteris, d'una banda, de difícil i ambigua definició i, d'una altra, en general, molt escassos i poc freqüents fins i tot en l'àmbit universitari.

També cal ressaltar l'article 237e.4, relatiu a la dotació de mitjans materials i personal de recolzament per al compliment de la seua funció, perquè consideram que la forma més clara de dignificar aquesta institució universitària, encara amb molt pocs anys de vigència, és la de complir aquest article perquè depèn en bona mesura d'això la rapidesa i l'agilitat en la gestió i resolució dels problemes que es plantegen.

4.3. Consideracions finals.

Tenint en compte els continguts dels texts legals que fan referència a la figura del defensor universitari en els Estatuts encara vigents, en els aprovats recentment i en la *Llei orgànica universitària*, i d'acord amb la seua experiència de gairebé vint anys, el Tribunal de Greuges considera com a aspectes d'importància en l'activitat de la futura Sindicatura de Greuges i que possiblement es podrien tenir en compte en la redacció per part del Claustre del preceptiu reglament, els següents:

- La força moral del Tribunal o Sindicatura de Greuges resideix en el fet que no és un òrgan administratiu de la Universitat, sinó un òrgan independent, el criteri del qual és acceptat per part de tota la comunitat universitària. Una part d'aquesta acceptació prové del procediment qualificat d'elecció dels seus membres, però una altra part, la més important, prové del fet que les seues resolucions, fins i tot quan són simples recomanacions raonades, obliguen moralment els òrgans que les reben a acatar-les o, en cas contrari, a manifestar raonadament el seu desacord.

- En la pràctica, el Tribunal de Greuges encara estatutari, en general no ha tingut coneixement directe (tan sols en comptades ocasions) del grau de compliment o de rebuig de les seues resolucions per part dels diferents òrgans afectats. Aquest desconeixement, pràcticament absolut, dels resultats de la seua tasca planteja seriosos dubtes sobre la utilitat real de la seua funció. Caldria establir un mecanisme de control eficaç que permeta exigir a totes les instàncies afectades una comunicació expressa al Tribunal, i en el futur al Síndic de Greuges, tant de la posada en pràctica de les seues resolucions com, en cas contrari, dels motius que al·leguen per rebutjar-les.
- Entenem que les competències i les funcions que estatutàriament es confereixen a la Sindicatura han de ser les exigibles per poder parlar de defensa dels drets de tots en la comunitat universitària. Tanmateix, la denominació i l'estructura del Tribunal encara vigent ha afavorit que se'l considere com un òrgan administratiu o jurisdiccional al qual es pot acudir dins l'estructura universitària. Sense por d'exagerar, pot afirmar-se que una gran majoria de les reclamacions que es presenten al Tribunal de Greuges, i que aquest estudia i resol, no són estrictament de la seua competència. Al contrari, es tracta de reclamacions que s'envien al Tribunal de Greuges amb independència del seu itinerari davant dels òrgans administratius pertinents, això és, sense haver iniciat o exhaurit els recursos administratius prevists, en paral·lel i contemporàniament a recursos presentats davant d'un òrgan administratiu, o quan l'òrgan administratiu encara no s'hi ha pronunciat.
- Caldria deixar clar que la Sindicatura de Greuges no és un òrgan jurisdiccional o administratiu dins la Universitat que pot resoldre els recursos en substitució de l'òrgan competent. Cal recordar que és un òrgan que manca de potestat executiva i que es limita a fer recomanacions no vinculants en aquells casos en què algun òrgan universitari, en l'exercici de les seues funcions, pugua no haver respectat qualsevol dret fonamental d'algun membre o col·lectiu de la comunitat universitària.
- Les competències de la Sindicatura haurien d'estar clarament i extensa descrites en el text del futur reglament, especialment pel que fa a la seua intervenció quan un problema determinat es troba en fase d'estudi i sense concloure per part de l'òrgan competent.

- Igualment és important que conste que la Sindicatura no és un òrgan administratiu més de la Universitat que es pot utilitzar al mateix temps que uns altres per plantejar qualsevol problema ja que situacions com les descrites, d'una banda, li fan perdre eficàcia i, d'una altra, desmotiven l'òrgan competent en la gestió que ha de realitzar per a l'estudi i la resolució del problema plantejat, si es considera que aquest es troba en mans del Síndic.

- Independentment del nom que té o tindrà en el futur (Tribunal o Sindicatura) aquest òrgan universitari no és jurídicament un tribunal, per la qual cosa estimem que en la normativa s'hauria de simplificar la metodologia processal prèvia per agilitar la seua intervenció (acceptació a tràmit, sol·licitud immediata d'informació...).

- Finalment, estimem que la Sindicatura de Greuges és un òrgan clarament representatiu de la nostra Universitat. No debades va ser la primera entre totes les de l'Estat que va incloure aquesta figura en els seus estatuts. Per això se li hauria d'atorgar la dignitat que la Universitat considera que mereix. Així, caldria estudiar amb seriositat aspectes com ara l'existència d'una oficina pròpia amb el corresponent suport administratiu i dotació econòmica, amb mobiliari d'acord amb la seua funció, amb identificació clara de la seua seu com a òrgan específic i singular de la nostra Universitat; l'assignació als seus membres del nivell administratiu que es considere oportú, les activitats laborals dels seus membres per fer compatible, en la mesura que es pugui, el seu treball en el Tribunal amb les seues obligacions en la Universitat. Totes aquestes qüestions es troben clarament regulades en la major part de les universitats espanyoles i en la nostra estan pendents de definició.

ANNEX I

EVALUACIÓN CURRICULAR O COMPENSATORIA

La existencia de la evaluación curricular o compensatoria tiene ya larga tradición en muchas y prestigiosas universidades europeas y españolas, y su justificación se ve reforzada en nuestros días por la positiva y progresiva implantación, junto a los procedimientos clásicos de calificación, de la evaluación continuada o curricular en el conjunto de las etapas y niveles educativos.

El procedimiento, sin embargo, no es nuevo, ya que fue durante muchos años de aplicación general en la universidad española referido a la superación del curso selectivo de las Escuelas de Ingenieros y de las Facultades de Ciencias. Actualmente, la posibilidad de introducir este tipo de evaluación se apoya legalmente en el principio de libertad académica de las universidades que son las competentes para establecer las condiciones de admisión, régimen de permanencia y verificación de los conocimientos de los estudiantes. (Ley orgánica 6/2001 de Universidades, de 21 de diciembre). De hecho, son ya 12 las universidades que han recogido este procedimiento en sus respectivas normativas y que presentan una notable heterogeneidad tanto en sus disposiciones como en su finalidad y amplitud.

El proceso curricular busca mejorar el sistema de evaluación al añadir al sistema tradicional una nueva forma de evaluar que tiene en cuenta la trayectoria global del alumno y que, junto a la exigencia de determinados niveles de conocimiento en cada asignatura, valora el conjunto de rendimientos y resultados del alumno y su adecuada formación en métodos de trabajo que le permitan integrarse correctamente en el mundo profesional.

La evaluación curricular es el fundamento de los Tribunales de Compensación que intentan dar respuesta a ciertas situaciones académicas particulares que impiden a un estudiante obtener el título al que aspira, debido a la no superación de un pequeño porcentaje de créditos.

La justificación de la evaluación curricular y de los Tribunales de Compensación se encuentra en variadas razones de las que enumeramos alguna:

1. En primer lugar la existencia de cambios importantes en el concepto y la finalidad de la educación universitaria. Actualmente, la consecución de un título universitario no supone el abandono de la formación universitaria porque sabemos que la renovación de conocimientos es ineludible y es necesaria la educación permanente.

2. Otro tipo de argumentos podemos hallarlos en razones de eficacia y responsabilidad de la Universidad que tiene la obligación de obtener el máximo rendimiento de los recursos materiales y humanos que se han empleado en la formación de cada alumno.
3. La conveniencia de introducir criterios globales para evaluar a los estudiantes, corrigiendo posibles defectos negativos derivados de la fragmentación del *curriculum* en múltiples asignaturas.
4. Poder disponer de medidas oportunas para atenuar o corregir, cuando sea necesario, un nivel de exigencia en la evaluación muy superior al de la media de los estudios.
5. La necesaria consideración individualizada de las circunstancias y trayectoria académica de los alumnos.

En otro orden de cosas, parece adecuado recordar que son los centros los órganos encargados de la organización de las enseñanzas y de los procesos académicos conducentes a la obtención de los títulos de carácter oficial y que, por tanto, la evaluación curricular o compensatoria es competencia de los mismos, y que su actuación no supone alteración de calificaciones concretas sino que, manteniendo lo existente y a la vista de su trayectoria global, decide si en conjunto está en posesión de los suficientes conocimientos científicos y competencias profesionales para obtener el título académico correspondiente.

El conocimiento que nuestro trabajo como Defensores Universitarios nos proporciona de la realidad universitaria nos lleva a considerar muy conveniente la introducción en nuestras Universidades de alguna fórmula de evaluación curricular.

A modo de ejemplo, se describe y analiza de forma sucinta la casuística de las doce Universidades que, en el momento actual, disponen de esta Normativa, poniéndose de manifiesto que existen diferentes formas y métodos utilizados por estas instituciones para alcanzar los objetivos propuestos.

Así, la Universidad Complutense se centra en la compensación de una única asignatura, habiendo el alumno agotado todas las convocatorias posibles, existiendo distintos tribunales para cada centro. El estudiante debe solicitarlo, por una sola vez, y de forma motivada.

(En el curso pasado, se presentaron 554 solicitudes, se aceptaron 476 y se compensaron 342).

En la Universidad Politécnica de Cataluña por normativa existe la evaluación curricular en todos los centros, siendo obligado este tipo de evaluación de la fase selectiva en todas las titulaciones. No se accede a ella por petición del interesado, pues cuando un estudiante tiene la calificación de todas las materias, que forman un bloque curricular, va automáticamente a la evaluación.

Los centros tienen potestad para determinar los bloques curriculares, pues hay centros que lo hacen para cada curso académico y otros para primero o segundo ciclos.

La Universidad de Girona establece el aprobado por compensación en una asignatura para cada ciclo, siempre que se obtenga un mínimo de un 4 en esa asignatura que se compensa. Proceso que, en este caso, es automático; no así si obtiene un 3,5, en cuyo caso, puede compensarse mediante criterios baremados.

(El número total de alumnos que obtuvieron Apto por compensación fue de 175 y 297 en los cursos académicos 1999-2000 y 2000-2001, respectivamente).

En la Universidad de Vigo se puede solicitar por una sola vez en cada ciclo para cualquier asignatura. Se exige, previamente, que las Comisiones Permanentes o Académicas de cada centro den la aceptación a las solicitudes. Posteriormente, en cada centro, se constituye un Tribunal evaluador.

(En el curso 2001-2002 se presentaron 204 solicitudes, siendo admitidas 157 y habiéndose considerado Apto por compensación 63).

La Universidad de Las Palmas de Gran Canaria aprobó que se puede compensar hasta un máximo de un 6% de los créditos totales. Existen Juntas de compensación por centros y, en caso de no constituirse éstas, el proceso se puede llevar a cabo por medio de una Junta de compensación central.

(En los cursos 1998-99, 1999-2000, 2000-2001, 2001-2002 fueron considerados Aptos 1, 4, 22 y 34 de un total de 2, 4, 34 y 49 solicitudes presentadas, respectivamente).

En la Universidad Rovira i Virgili (Tarragona), el aprobado por compensación se realiza en un solo centro (Ingeniería Química) por una Comisión presidida por su Director. El número máximo de asignaturas compensables es de 2 (Ingeniería técnica) y 3 (Ingeniería superior).

(Desde el curso 1996-1997 hasta el 2000-2001, se presentaron 223 solicitudes, siendo 73 de estas las consideradas Aptas).

La evaluación compensatoria viene regulada, en la Universidad Alfonso X El Sabio, por el Reglamento de Evaluación del alumnado aprobado en 1995. En la práctica, la compensación se aplica casi exclusivamente como mecanismo de equilibrio académico al finalizar el primer ciclo (en las carreras de ciclo corto) y, sobre todo, al finalizar los estudios. Los resultados estadísticos resultan muy heterogéneos a causa de los diferentes criterios que aplican las Juntas de Evaluación de cada carrera (en unas se requiere que la asignatura suspensa haya sido calificada al menos con un 4,5 y, en otras, con un 4; tomando en consideración el mayor número de notables o sobresalientes conseguidos por el alumno en las restantes materias).

(El número de alumnos que se beneficiaron de este mecanismo, sobre el total de matrícula, fue de 2,3% en las Ingenierías técnicas, 0,5% en las Ingenierías Superiores, 1,8% y 6,3% en las Diplomaturas de Ciencias de la Salud y Estudios Sociales, respectivamente y 4% en las titulaciones de Humanidades).

En la Universidad Europea de Madrid, puede acudir al Tribunal de Compensación el alumno que habiendo cursado por lo menos dos cursos en dicha Universidad, le reste una única asignatura para finalizar la titulación. El estudiante debe haber agotado las seis convocatorias de la asignatura que solicita ser compensada, habiéndose presentado al menos cuatro veces. El Tribunal de Compensación está presidido por el Vicerrector de Ordenación Académica y tiene tres vocales que cambian en función de la titulación cursada por el alumno.

(La normativa se aprobó en el curso 2001-2002, en el cual se presentaron 23 solicitudes siendo 12 de las mismas consideradas como aptas).

Por otra parte, existen además Evaluaciones Curriculares o por compensación en las Universidades de Alcalá de Henares, Jaume I, País Vasco y Politécnica de Madrid.

Finalmente, no hay que olvidar que ningún examen es un instrumento perfecto y además este tipo de Evaluación está necesariamente interrelacionado con las Normas de Permanencia que cada Universidad ha dictaminado en virtud de su Autonomía. En cualquier caso, el alumno solicitante debe razonar la petición con argumentos académicos y subjetivos (dificultad para hacer un cierto tipo de exámenes, estrés psicológico por temor a no poder continuar los estudios en su Universidad) y la respuesta recibida debe estar razonada.

ANNEX II

LA FIGURA DEL DEFENSOR EN LA NUEVA LEY UNIVERSITARIA (LOU)

A lo largo de los debates llevados a cabo con motivo del V Encuentro Estatal de Defensores Universitarios, se establecieron una serie de consideraciones y reflexiones SOBRE LA FIGURA DEL Defensor Universitario. Los aspectos que se trataron fueron en esencia los siguientes:

- Conveniencia de considerar al Defensor Universitario como Institución mejor que como Órgano.
- Elección a través de Claustro o Consejo Social y mediante una mayoría cualificada.
- No estar sometido a mandato imperativo alguno y desarrollo de funciones con total autonomía e independencia.
- No podrá ser expedientado por razón de opiniones o acciones que formulen o realicen en el ejercicio de las competencias propias de su cargo.
- Auxilio en el ejercicio de sus funciones y acceso a la información.
- Dotación adecuada de medios personales y materiales.
- Contar con presupuesto propio.
- Las recomendaciones propuestas por los Defensores, son justamente recomendaciones y no son consideradas como actos administrativos.
- Evitar en el proceso de elección la concurrencia de varias candidaturas y eso en beneficio del consenso y de la autoridad moral que debe ostentar la figura (carácter no ejecutivo)
- Para ello sería conveniente que el proceso de elección o nombramiento surgiera como iniciativas a través del Presidente del Órgano del que es comisionado el Defensor, celebradas las consultas que considere oportunas.
- Confidencialidad de los asuntos tratados y sometidos al Defensor. Se manejó el siguiente texto: *Las tareas que realice el Defensor Universitario en el desempeño de sus funciones, comprendidos los informes, testimonios y actuaciones que obran en cada expediente, así como su tramitación, están sujetos a reserva. Toda persona u órgano que sea parte en cada actuación viene obligado a guardar reserva de su participación en aquél,*

sin perjuicio de las consideraciones que se incluyan en el informe que el Defensor Universitario presente al Órgano del que es comisionado.

- En la definición de Defensor debería incluirse su incidencia en la calidad. (Se piensa que, en definitiva, a través del trabajo realizado, se analizan y proponen cambios para beneficio general y se sacan consecuencias de los expedientes estudiados que permiten extrapolar ideas de uso general para beneficio de la calidad universitaria).
- Establecer referencias de incompatibilidades.
- Presentación de Memoria o Informe.
- De acuerdo con los estándares de la University and College Ombuds Association (UCOA) se considera conveniente que el Defensor Universitario sea considerado como un alto cargo dentro de la Institución a todos los efectos.

ANNEX III

PROGRAMACIÓN DOCENTE

COMPETENCIAS

Departamento: Encargado de coordinar las enseñanzas de una o varias áreas de conocimiento. Responsable de la asignación de profesorado, aprobación de programas elaborados por los profesores y propuesta de los mismos al Centro. Consecuentemente, responsable de que el programa que presenta el profesor o profesores que imparten la docencia se ajuste a los descriptores oficiales y esté adaptado al número de créditos de la asignatura. Responsable de la evaluación de los alumnos, en ausencia imprevista del profesor. Sería conveniente que en la planificación académica, el profesor que imparta una determinada docencia sea el que realice y revise la evaluación de la misma. Cuando distintos profesores imparten una misma materia en distintos grupos, debería nombrarse un profesor responsable y se debería impartir un único programa de cada asignatura independientemente del grupo.

Centro: Encargado de la organización de las enseñanzas y de los procesos académicos conducentes a la obtención de los títulos oficiales. Consecuentemente debe realizar la coordinación y aprobación de programas; establecer los mecanismos necesarios para evitar repeticiones; controlar que se imparta el mismo programa en los distintos grupos de una misma asignatura; coordinar la secuencia temporal de las asignaturas con prerequisites; elaborar horarios, calendario de exámenes, adaptaciones y convalidaciones, y nombrar los tribunales que han de resolver los recursos de la calificación definitiva (no deben formar parte de ellos el profesor o profesores responsables de la asignatura).

Comisión Académica o de Docencia de la Universidad: Resolución de conflictos entre profesores, Departamentos y Centros en lo concerniente a programación docente. Si el programa que presenta el profesor o profesores responsables de la asignatura ha sido modificado por el Departamento o Centro en el proceso de revisión, éstos deberían ser consultados y tener derecho a recurrir a la Comisión Académica o de Docencia de la Universidad. Esta Comisión debería también elaborar el Reglamento de créditos de libre configuración y asignar las asignaturas que están en litigio entre diversos Departamentos.

PROGRAMA

Presentación: Debería ser presentado por el profesor o profesores responsables de la asignatura al Departamento. Los programas, una vez revisados y aprobados por la Junta de Centro, deben ser puestos a disposición de los estudiantes antes del inicio del periodo de matrícula. La Universidad

debe utilizar los medios que considere convenientes para una adecuada publicidad de los mismos, haciendo especial hincapié en que los estudiantes conozcan los prerrequisitos de las asignaturas.

Contenido mínimo del programa: El programa debería contener los objetivos, la metodología y el temario de cada asignatura. La descripción de los créditos teóricos y prácticos, los elementos de evaluación, la bibliografía básica, el/los nombres de los profesores responsables de la asignatura, los horarios de clase y de tutoría. En la descripción de los créditos teóricos y prácticos deberían detallarse los créditos dedicados a cada bloque temático. Se considera conveniente que los horarios de tutoría se fijen, si es posible, fuera del horario de clases del estudiante.

EXÁMENES

- **Antes de la matrícula el estudiante debe conocer:**

Programa de la asignatura: qué se le va a impartir con los contenidos mínimos anteriormente detallados.

Fechas de exámenes: inalterables en el tiempo y sujetas a un calendario racional (con separación adecuada entre los exámenes de asignaturas troncales u obligatorias de un mismo curso). Deben detallarse las convocatorias ordinaria, extraordinaria, los exámenes parciales y, en su caso, si en una misma convocatoria oficial existe la posibilidad de realizar el examen en distintas fechas.

Examen oral: Debería anunciarse como elemento de evaluación que debe conocer el estudiante antes de matricularse. Deberían ser públicos y tener aula asignada. Las autoridades académicas deberían prever los medios necesarios para garantizar la efectiva revisión de los exámenes orales.

- **Antes del examen el estudiante debe conocer:**

Aula: El alumno debe conocer en qué aula le corresponde realizar el examen.

Tiempo: El alumno debe conocer el tiempo disponible para la realización del examen. No más de tres horas sin descanso.

Bases del sistema de evaluación: Realización de prácticas, trabajos, exámenes parciales, exámenes finales, participación en clases y seminarios. Si algún elemento es condición *sine qua non* para aprobar debe conocerlo el estudiante antes de matricularse. Los exámenes no deberían tener preguntas eliminatorias. El alumno debe conocer también el material del que podrá disponer para la realización del examen, tablas, formularios, etc.

Tipo de examen: Teórico, práctico, test, desarrollo.

- **Durante el examen el estudiante debe conocer:**

Enunciado: Las preguntas del examen deben ser claras e iguales para todos los alumnos de la misma asignatura. Es conveniente especificar en el enunciado el tiempo disponible. Si es posible se debe especificar en el examen la puntuación de cada pregunta.

Identificación: El profesor tiene derecho a pedir la identificación a cada alumno, y éste tiene la obligación de identificarse.

Control de asistencia del alumnado: El profesor debe controlar la asistencia de los alumnos al examen con el fin de evitar problemas de pérdidas de exámenes.

Desarrollo del examen: El profesor debe velar para que las condiciones de realización del examen sean las adecuadas.

- **Después del examen el estudiante debe conocer:**

Publicación de calificaciones: El alumno debe conocer cuándo y cómo se harán públicas las calificaciones. Es conveniente utilizar los tabloneros de anuncios o los servidores telemáticos para su publicidad. Las posibles calificaciones deben estar especificadas en el reglamento.

EN LA NORMATIVA DEBERIA ESTAR PREVISTO:

Coincidencia de fechas de exámenes: La diferencia entre las horas de inicio de dos exámenes para que éstos sean considerados coincidentes. En este caso, o bien el programa de matrícula impide que el estudiante se matricule de ambas asignaturas simultáneamente, o bien debe estar previsto a qué profesor le corresponde preparar otro examen, una vez el alumno haya solicitado el cambio de fecha al Centro.

Cambio de fechas de exámenes: Si el Centro debe cambiar las fechas de examen debería comunicarlo oficialmente a cada alumno afectado por escrito y con acuse de recibo. En caso de que un alumno justifique la imposibilidad de aceptar el cambio debería tener la posibilidad de realizar el examen en otra fecha.

No asistencia al examen por parte del alumno: El profesor debe determinar si la causa es justificada y preparar otro examen. Si la petición motivada y justificada del alumno no es atendida, éste podría recurrir al Centro.

Abstención y recusación del profesor: El Centro debe dictaminar la posible recusación del profesor en el caso de enemistad manifiesta. El profesor debe abstenerse de evaluar al alumno en los casos de parentesco tanto consanguíneo como colateral o amistad íntima.

Fraude: El reglamento debe prever el mecanismo a seguir si se produce una evidente actuación fraudulenta durante el examen.

Conservación y utilización: El Reglamento debe establecer el tiempo que debe guardarse la documentación en la que se basa la calificación. La reproducción total o parcial de los trabajos de los alumnos por parte del profesor debe quedar sujeta a la legislación sobre la propiedad intelectual.

Adaptación: Todos los métodos de evaluación deben estar adaptados para alumnos con minusvalías físicas.

Revisión: Junto con las calificaciones el profesor debe hacer pública la fecha y lugar de la revisión de exámenes, dando un periodo lógico para pedir la revisión con dos fechas alternativas. Debería especificarse el modo en que se llevará a cabo la revisión, para que ésta se realice con las debidas garantías.

Recurso ante la calificación definitiva: El Reglamento Académico debe establecer claramente la normativa a seguir cuando un estudiante impugna la calificación. La solicitud de impugnación debe ser siempre motivada. Debería depender del centro, no del departamento. Si se efectúa la revisión por parte de un tribunal, de él no debería formar parte el profesor o profesores que lo calificaron y la resolución debería realizarse en un plazo no superior a 30 días. Asimismo, ésta también deberá ser motivada.

Fechas de entrega de actas: Las Universidades deberían vincular la fecha de entrega de actas al inicio del periodo de matrícula, garantizando que todas las actas han de estar entregadas antes del inicio de dicho periodo.

Seguro escolar: Se estima que se deberían tomar las medidas oportunas para revisar las condiciones del seguro escolar. En particular debería revisarse el hecho de que sólo cubra a estudiantes menores de 29 años, ya que muchos estudiantes superan este límite de edad.

ANNEX IV

ESTATUTS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA. 1985

TÍTOL SISÉ. DE LES GARANTIES JURÍDIQUES

CAPÍTOL TERCER: DEL TRIBUNAL DE GREUGES.

Article 237è.-

El Tribunal de Greuges és facultat per a admetre qualsevol queixa o reclamació que hom hi presente, en la qual hom denuncie l'incompliment de la legalitat o qualsevol perjudici dels interessos legítims del denunciant en les seues relacions amb la Universitat de València, encara que no hi haja una infracció estricta de la legalitat.

Article 238è.-

El Tribunal de Greuges, en el desenvolupament de les seues funcions, podrà:

- a) Exigir, a iniciativa pròpia o a instància de la part interessada, tota la informació que considere oportuna per al compliment dels seus fins.
- b) Elevar informes al Claustre i, si escau, propostes de reparació de danys estimats.
- c) Gestionar davant els òrgans competents la correcció dels defectes observats en llur funcionament.
- d) Requerir de l'òrgan universitari competent la satisfacció de l'oportú "interés legítim".
- e) Proposar al Claustre un vot de censura contra l'òrgan o autoritat que, malgrat els requeriments, no rectifique la seua conducta.

Article 239è.-

El Tribunal de Greuges es compon de cinc membres:

- a) El President, elegit pel conjunt dels claustrals.
- b) Un membre elegit pels professors claustrals funcionaris dels cossos docents.

- c) Un membre elegit pel personal docent i investigador contractat claustral i pels becaris d'investigació claustrals.
- d) Un membre elegit pels estudiants claustrals.
- e) Un membre elegit pel personal d'administració i serveis claustral.

Un Reglament aprovat pel Claustre regularà el funcionament del Tribunal, els seus mitjans materials i la durada del mandat, que no podrà excedir els quatre anys. Les decisions del Tribunal de Greuges seran adoptades per majoria de vots dels assistents a les reunions, i el vot qualificat del President resoldrà possibles empats.

Tots els membres seran elegits per una majoria de 2/3 dels assistents corresponents.

ANNEX V

REGLAMENT DEL TRIBUNAL DE GREUGES. 1989

Article 1r.-

El Tribunal de Greuges de la Universitat de València té les facultats i les competències previstes als articles 237è i 238è dels Estatuts de la Universitat de València.

CAPITOL I. DE LA COMPOSICIÓ

Article 2n.-

La composició i forma d'elecció dels membres del Tribunal de Greuges són regulades per l'article 239è dels Estatuts amb les incompatibilitats previstes a l'article 208è. El Tribunal designarà un Secretari entre els seus membres.

Article 3r.-

La durada del mandat dels membres del Tribunal de Greuges serà de quatre anys, a excepció de la del membre estudiant que serà anual. Esgotat aquest mandat de quatre anys, el Claustre procedirà a l'elecció completa d'un nou Tribunal de Greuges, sense perjudici de la possibilitat dels seus membres d'èsser elegits només per un altre període consecutiu.

Article 4t.-

Hom perd la condició de membre del Tribunal de Greuges per dimissió o per inassistència no justificada a tres reunions. Produïda una vacant, el President la comunicarà a la Mesa del Claustre, als efectes de procedir al seu cobriment pel període que reste.

CAPITOL II. DE LA CONVOCATÒRIA I ORDRE DEL DIA

Article 5è.-

La convocatòria la farà el President amb una antelació mínima de 72 hores, s'hi especificarà el lloc, data i hora de la reunió i l'ordre del dia, aquest anirà acompanyat d'un annex documental suficient. L'ordre del dia contindrà

necessàriament tots els assumptes que hagen tingut entrada a la Universitat de València, adreçats al President o al propi Tribunal.

Article 6è.-

Seran admesos tots els escrits fonamentats i acompanyats de la documentació que faça el cas.

Una vegada estudiats els assumptes, el Tribunal mitjançant el President, podrà demanar tota la informació que hom considere oportuna i per a la qual cosa venen obligats a col.laborar tots els òrgans de la Universitat a facilitar l'esmentada informació.

Totes les queixes seran tractades en el termini, màxim d'un mes desde la seua presentació.

CAPITOL III. DEL QUORUM I DE LA PRESA D'ACORDS

Article 7è.-

El Tribunal de Greuges quedarà vàlidament constituït amb la presència de tres dels seus membres, dos dels quals hauran d'èsser el President i el Secretari.

Article 8è.-

Per a la presa d'acords serà necessària la presència del President, el Secretari i un altre membre del Tribunal de Greuges. Els acords s'hi adoptaran per majoria simple dels membres assistents, i el vot qualificat del President resoldrà possibles empats.

Article 9è.-

El Secretari del Tribunal de Greuges elaborarà l'acta de cada sessió i redactarà els acords que s'hi hagen pres, els quals seran comunicats pel President al denunciant i als òrgans corresponents.

Les resolucions del Tribunal de Greuges hauran d'èsser preses necessàriament en consideració pels òrgans corresponents, figurant en l'ordre del dia de llur primera reunió, en el cas d'òrgans col.ligiats, posterior a la reunió del Tribunal.

Els acords del Tribunal de Greuges no són objecte de cap recurs, dintre la Universitat.

Quan ho considere oportú, i almenys una vegada cada any, el President elaborarà un informe de caràcter general, el qual s'adjuntarà a la Memòria Anual de la Universitat.

CAPITOL IV. DELS MITJANS PERSONALS I MATERIALS

Article 10è.-

El Tribunal de Greuges tindrà unes dependències, en les quals disposarà de l'organització administrativa i de personal adient per exercir les seues funcions.

Article 11è.-

El President i Secretari, si escau, del Tribunal de Greuges, gaudiran de la reducció de llur dedicació docent que determine, a l'efecte el Rector o la Junta de Govern.

ANNEX VI

ESTATUS DE LA UNIVERSITAT DE VALENCIA. 2003

CAPÍTOL QUART DE LA SINDICATURA UNIVERSITÀRIA DE GREUGES

Article 235è

1. La Sindicatura Universitària de Greuges és l'òrgan de la Universitat de València constituït per a l'exercici de les funcions legalment atribuïdes a la figura del defensor universitari. Seran funcions de la Sindicatura vetllar pel respecte als drets i les llibertats dels membres de la comunitat universitària, davant de les actuacions dels diferents òrgans i serveis universitaris, encara que no hi haja infracció de la legalitat.

2. La seua organització i funcionament els regularà un reglament del Claustre d'acord amb la llei i aquests Estatuts, aprovat per majoria dels vots emesos, sempre que aquesta majoria supere un terç del nombre total dels seus membres.

Article 236è

1. El síndic o síndica és elegit entre els membres de la comunitat universitària pel Claustre per majoria, sempre que aquesta supere un terç del nombre total dels seus membres.

2. El síndic o síndica estarà assistit per dos vicesíndics o vicesíndiques, que necessàriament pertanyeran als altres dos grups de la comunitat universitària diferents al que pertanga el síndic, elegits pel Claustre a proposta d'aquell i per la mateixa majoria.

3. El mandat d'aquest càrrec serà únic i tindrà una durada de quatre anys.

Article 237è

1. El síndic o síndica exercirà la seua funció amb independència, sense subjecció a mandat imperatiu ni a ordres o instruccions de cap classe.

2. Per garantir la seua independència, tant el síndic o síndica com els vicesíndics o vicesíndiques estaran subjectes a les incompatibilitats especialment establertes per aquests Estatuts.

3. El reglament determinarà el règim de dedicació dels càrrecs de la Sindicatura que tinguen la condició de personal docent i investigador o d'administració i serveis.

4. La Sindicatura Universitària de Greuges haurà de ser dotada dels mitjans materials i se li adscriurà el personal adient per al compliment de la seua funció.

Article 238è

1. En el funcionament de la Sindicatura Universitària de Greuges s'hauran de tenir presents les regles següents:

a) Podrà actuar per iniciativa pròpia o a instància dels interessats, expressada individualment o col·lectivament.

b) Abans de l'admissió a tràmit de la queixa o en l'acte d'admetre-la, el síndic o síndica sol·licitarà informe a l'òrgan o a la persona a qui s'atribuesca la causa de la queixa. Si en el termini de 15 dies des de la recepció d'aquesta sol·licitud l'informe no fos emès, continuarà el procediment.

c) Si el síndic o síndica estimés la queixa, s'adreçarà a l'òrgan competent o a la persona responsable per establir la manera de satisfer la reclamació.

d) Si el síndic o síndica estimés, tot atenent al contingut d'una o diverses queixes, que la causa d'aquestes es troba en una organització defectuosa dels serveis, adreçarà un informe raonat al secretari o secretària general i al gerent o gerenta a l'efecte que adopten o insten l'adopció, per l'òrgan competent, de les mesures necessàries per a la millora del servei.

e) La Sindicatura haurà de presentar al Claustre, en cada curs acadèmic, un informe de la seua activitat.

f) La Sindicatura podrà proposar al Claustre una moció de reprovació contra el titular o titulars de l'òrgan o les persones responsables que, de forma reiterada, desatenguen requeriments que, d'acord amb la llei, es podrien complir.

2. Les autoritats i els òrgans universitaris com també qualsevol membre de la comunitat universitària resten subjectes al deure de col·laborar amb la Sindicatura Universitària de Greuges, i estan obligats a proporcionar a requeriment d'aquesta tota classe de dades i informacions requerides relacionades amb la queixa.